

SOGN OG FJORDANE
FYLKESKOMMUNE

FRIVILLIGHET
NORGE

Kommunar og frivilligheit i samspel

19. november 2019

Oppsummerende rapport

Anbefalinger basert på innspill i kafedialogen

Oppsummering av innspill fra kommuner og frivillige organisasjoner

Her følger en oppsummering av de innspillene som kom frem i kafedialogene på Sandane 19. november. Som avtalt sendes denne oppsummeringen til alle som var til stede.

Hovedhensikten med kafedialogene var å gi innspill til hva en kommunal frivillighetspolitikk må inneholde av konkrete virkemidler for å styrke dialogen og samhandlingen mellom kommunen og de frivillige lag og foreningene. Det har de siste 20 årene vært et økende fokus på frivillige organisasjoners betydning i samfunnet vårt. En viktig årsak er økt etterspørsel etter frivillig innsats fra det offentlige. Det har gitt rom for etablering av et marked, der ulike interessenter og talspersoner introduserer nye begreper og metoder, for å redefinere og reforhandle forholdet mellom frivillig og offentlig sektor. Samskaping er et sentralt begrep i dette markedet. I denne oppsummeringen bruker vi bevisst *økt dialog og samhandling* når vi beskriver mål og virkemidler i en kommunal frivillighetspolitikk. Dette fordi frivilligheten, sivilsamfunnet - på samme måte som næringslivet - er et politikkområde som stat, fylke og kommune må forholde seg til som samfunnssektor. I det perspektivet kan samskaping under visse forutsetninger, sees på som en av flere metoder i mobilisering av nettverks og medvirkningsressurser, som kan fungere som et virkemiddel i frivillighetspolitikken.

På konferansen ble det gjennomført en kafedialog med egne bord med kommunene og de frivillige organisasjonene. Disse er forsøkt sett i sammenheng. Overskrifter knyttet til innspillene fra organisasjonene er kodet i **rødt** og kommunene i **blått**.

Oppsummeringen kan sees på som en «temperaturmåling» blant deltakerne innenfor rammen av de spørsmålene som ble stilt i kafedialogen. Vår oppfatning er at innspillene gir god informasjon om hvilke temaer kommunene er mest opptatt av og hvilke temaer som er viktige for de frivillige foreningene. For Frivillighet Norge er innholdet i rapporten interessant som grunnlagsmateriale i vårt samarbeid i andre kommuner og fylkeskommuner.

Innspillene fra kommunene viser at de er opptatt av å være gode tilretteleggere for frivilligheten lokalt. Innspillene fra de frivillige organisasjonene har en rekke ulike perspektiver som det er viktig at kommunene har en bevissthet rundt dersom målet med frivillighetspolitikken er økt dialog og samhandling med frivillig sektor.

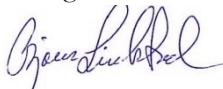
Under hvert spørsmål har vi tillatt oss å lage en *tematisk* oppsummering av innspillene for å tydeliggjøre hvordan de kan videreutvikles og/eller innarbeides i en frivillighetspolitikk. Det kan derfor hende at dere ikke finner igjen egne konkrete innspill knyttet til anbefalingene. Alle innspillene finnes imidlertid i vedlegget bakerst i dokumentet.

Innspillene er delt inn i flere tema under hvert spørsmål. Inndelingen i tema er forsøkt gjort etter beste skjønn. Alle innspillene finner man i vedlegg 1.

Takk til alle for at dere bidro med så mange gode innspill! Vi ønsker dere lykke til i det videre arbeidet. God lesning!

Oslo desember 2019

Vennlig hilsen

Bjørn Lindstad
Politisk seniorrådgiver i Frivillighet Norge

Oppsummering av innspill fra kommuner og frivillige organisasjoner

Spørsmål 1 utfordringer

Har din kommune/organisasjon noen utfordringer som hindrer dere fra å utvikle et enda tettere dialog og samhandling med **frivillige organisasjoner/kommunen** enn det de har i dag?

Det temaet som fikk flest innspill på konkrete utfordringer **blant kommunene** er *Koordinering og kontaktpunkt i kommunen (11)*. Deretter følger *Kontaktinformasjon (6)*, og *Annet (3)*.

Kommentarer:

Innspillene viser at kommunene opplever manglende koordinering som det største hinderet for å utvikle en enda tettere dialog og samhandling med frivillige organisasjoner, enn det de har i dag. Ut ifra innspillene kan det se ut til at det skyldes mangelen på ansatteresurser, som har dette som sin oppgave, eller at man ikke kjenner til hvem som eventuelt har et slikt ansvar. I tillegg mangler det en oversikt med oppdatert kontaktinformasjon – en «digital katalog» - på kommunens nettsider som presenterer alle lag og foreninger.

Se også de 5 innspillene under temaet *Annet* i vedlegg 1 nederst i dokumentet.

Det temaet som fikk flest innspill på konkrete utfordringer **blant organisasjonene** er *Rekruttering (8)*. Deretter følger *Økonomi (6)*, *Tilrettelegging, samordning (6)*, *Samarbeid mellom lagene (4)*, *Lokaler (3)*, *Avstander og transport (3)*, og *annet (2)*.

Kommentarer:

De to første temaene over er også sammenfallende med de funn Frivillighet Norge gjorde i 2018 i en omfattende undersøkelse blant lag og foreninger i 26 kommuner:

https://www.frivillighetnorge.no/no/samarbeid/samarbeid_gir_gevinst/Ny+rapport+fra+Frivillighet+Norge+om+utvikling+av+en+kommunal+frivillighetspolitikk.b7C_wBrY1U.ips

Eksempler fra konferansen på Sandane er utfordringer knyttet til å nå ut til unge og unge voksne, til menn og til folk som kan drive aktivitetene. I tillegg ønsket organisasjoner som opplevde en viss grad av «forgubbing» flere yngre medlemmer. En god del mener at dårlig økonomi hindrer foreningen i å drive med enda mer eller flere aktiviteter enn i dag. Mer frie midler, lavere leie, høye kontingenter og at det er vanskelig (kompetanse) å skrive søknader, er eksempler på hindringer som trekkes frem.

Organisasjonene er også opptatt av at kommunen i større grad tar rollen som samordner og tilrettelegger i samspillet med foreningene, for å bidra til mer eller flere aktiviteter i foreningene. Eksempler er «hvem gjør hva», synliggjøring av frivilligheten og at kommunen er mer lydhør for foreningenes behov.

Noen av foreningene er i tillegg opptatt av hvordan bedre samarbeid på tvers, mellom lagene, kan bidra til å skape mer eller flere aktiviteter i foreningen.

Når det gjelder lokaler viser innspillene at det er behov for flere lokaler til aktiviteter, haller og idrettsarenaer og møteplasser.

Anbefalinger basert på temainnspill som både kommuner og foreninger er opptatt av

Det kan se ut som det er et sammenfall mellom kommunen og foreningenes oppfatning av at kommunen må ta en tydeligere rolle som koordinerende og tilretteleggende aktør for å styrke dialogen og samspillet med foreningene.

Det anbefales at kommunen, i dialog med foreningene, ser nærmere på tiltak som styrker koordineringen av dialogen og samspillet med foreningene. Konkret bør det diskuteres hvordan kommunen kan bidra til å synliggjøre det tilbudet foreningene tilbyr kommunens

innbyggere - gjennom kommunens nettider - eller en egen portal (se hvordan Asker kommune løser dette her: <https://www.asker.kommune.no/frivillighet/lag-og-foreninger/>)

Anbefalingene under baseres på innspillene fra foreningene:

Anbefalinger: Rekruttering

Organisasjonene trenger flere medlemmer for å kunne øke sitt aktivitetsnivå. Innspillene viser at flere medlemmer og rekrutteringsutfordringer er svært viktig for foreningene. Det samme er evnen til å knytte til seg ressurspersoner. Merk at de såkalte yngre eldre på 60+, som i mange tilfeller har høy kompetanse på ulike felt, kan være særlig attraktive for organisasjonene. Se mer om dette i rapporten: *Seniorers engasjement i og for frivillige organisasjoner* her:

https://www.frivillighetnorge.no/no/om_oss/nyheter/Seniorer+i+frivilligheten+er+folkehelse.b7C_wBzU27.ips

Vi anbefaler at foreningene kartlegger hvilke kompetansebehov de har for å øke sin kapasitet til å nå ut til flere med sine aktiviteter. Ut ifra dette bør kommunen se nærmere på hvordan de kan legge til rette for tilbud om relevant opplæring/kursing som kan bidra til et mer målrettet rekrutteringsarbeid. Eksempler kan være tilbud om kompetansehevende kurs med tema: *Hvordan drive effektiv markedsføring av foreningen – Motivasjon av frivillige – Hvordan nå ut med din organisasjon – Hva er viktig for å beholde medlemmer – Styrearbeid - Hvordan rekruttere ressurspersoner, tillitsvalgte* etc. Denne type kurs kan gjerne holdes i regi av eksisterende kompetanse fra en foreningsom allerede lykkes godt, men også i regi av kommunen som har ansatte med denne type kompetanse. Det anbefales også at foreningene aktivt begynner å bruke den nasjonale nettportalen *frivillig.no*, <https://frivillig.no>.

Det anbefales i tillegg at kommunen i sin frivillighetspolitikk legger til rette for å markedsføre yngre eldre (60+) til å engasjere seg i frivillige organisasjoner. Dette kan gjøres gjennom lokalt media og på kommunens nettsider. Kommunen er tjent med at folk som er på vei ut av arbeidslivet fortsetter å være aktive og tar del ulike former for nettverk.

Anbefalinger: Lokaler

En hovedutfordring ser ut til å være at organisasjonene trenger flere tilpassede lokaler og arenaer for å kunne utøve og utvikle aktiviteter for sine medlemmer. Gode lokaler er også viktig for å kunne markedsføre aktivitetene ut mot nye medlemmer. Vi anbefaler at kommunen i sin frivillighetspolitikk ser nærmere på hvordan tilgang på ulike lokaler med mer plass, større arenaer, møterom/møteplasser, rom for sosiale sammenkomster og hallkapasitet og treningsfasiliteter (idrett) kan gjøres tilgjengelig for flere organisasjoner og idrettsforeninger.

Anbefalinger: Økonomi

Dersom kommunen har tilskuddsordninger til frivillige foreninger anbefaler vi å se nærmere på om ordningene er relevante og tilstrekkelige for de behovene foreningene faktisk har. På generelt grunnlag anbefaler vi at tilskuddsordningene er frie midler og at søknads- og rapporteringsprosedyrene gjøres så enkle som mulig. Vi anbefaler også at kommunen i sin frivillighetspolitikk legger til rette for kurs eller veiledning i søknadsskriving og økonomi og regnskap. Se også innspillene under økonomi i spørsmål 2.

Anbefalinger: Samarbeid

Noen av foreningene er opptatt av hvordan bedre samarbeid på tvers, mellom organisasjonene, kan bidra til å skape mer eller flere aktiviteter i foreningen.

Det anbefales at kommunen, i dialog med foreningene, i sin frivillighetspolitikk ser nærmere på tiltak som styrker dialogen og samspillet med foreningene og mellom foreningene.

Spørsmål 2 - kommunen som tilrettelegger

Hvordan kan kommunen konkret legge til rette for at lag eller foreninger i kommunen kan tilby mer eller flere aktiviteter

Det temaet som fikk flest innspill på hvordan kommunen kan bli en bedre tilrettelegger **blant kommunene** er *Lokaler (6)* og *Strategier og tiltak for økt deltaking (6)*. Deretter følger *Møteplasser (5)*, *Tilskuddsordninger (5)*, *Frivilligkoordinator (3)*, *Frivillighetspolitikk (2)* og *Annet (3)*.

Kommentarer:

Under dette spørsmålet var det behov for å dele innspillene inn i hele 6 hovedtema. Det er interessant at 5 av temaene er svært dekkende for noen av de virkemidlene Frivillighet Norge mener er sentrale i en helhetlig kommunal frivillighetspolitikk.

Det temaet som fikk flest innspill på hvordan kommunen kan bli en bedre tilrettelegger **blant foreningene** er *Møteplasser, kommunikasjon (10)*. Deretter følger *Økonomi (6)*, *Lokaler (5)*, *Portal, kalender (3)*, *Kulturråd (2)* *Frivilligsentral, frivilligkontakt (3)* og *Frivillighetspolitikk (1)*.

Kommentarer:

Også foreningenes innspill berører mange ulike tema som frivillige lag og foreninger i mange andre kommuner er opptatt av. Innspillene fra foreningene gjenspeiler at det er ønskelig at kommunen i større grad koordinerer dialogen og samspillet med foreningene for å bidra til mer eller flere aktiviteter i foreningene.

Anbefalinger basert på temainnspill som både kommuner og foreninger er opptatt av

Anbefalinger - Lokaler

Flere foreninger er opptatt av at det mangler tilgang på lokaler og at kommunen i sin frivillighetspolitikk må legge til rette for flere egnede lokaler som er tilpasset aktivitetene til de lag og foreninger som finnes i kommunen, for å bidra til mer eller flere aktiviteter i foreningene. Det anbefales at kommunen i dialog med foreningene etablerer en oversikt over lokaler som kan lånes eller leies av kommunen og se på muligheten for å gjøre flere lokaler tilgjengelig. Se Stavanger kommunes løsning her: <https://site1.aktiv-kommune.no/1103/bookingfrontend/> og Drammen kommunes variant her:

https://booking.drammen.kommune.no/#/lokale?_k=3ush65

Se også anbefalingene vedrørende lokaler under spørsmål 1. Se også alle innspillene i vedlegg 1 nederst i dokumentet.

Anbefalinger – Økonomi, tilskuddsordninger

For å kunne skape mer eller bedre aktiviteter er en del foreninger opptatt av økte og forutsigbare rammevilkår. Stikkord er rimelig husleie, informasjon om støtteordninger, bidrag fra kommunene og underskuddgaranti ved konserter eller idrettsarrangementer. Vi anbefaler å se nærmere på hvordan kommunen i dialog med foreningene, i sin frivillighetspolitikk kan forenkle søknadsprosessen, bidra med mer informasjon om tilgjengelige støtteordninger og senke den økonomiske terskelen for at flest mulig (barn og unge og eldre) kan delta på arrangementer i regi av foreningene. Se også anbefalingene vedrørende økonomi under spørsmål 1. Se også alle innspillene i vedlegg 1 nederst i dokumentet.

Anbefalinger – Møteplasser og kommunikasjon

Både organisasjonene og kommunene ønsker at kommunen skal legge til rette for møteplasser mellom kommunal og frivillig sektor. Det overordnede felles formålet ser ut til å være økt dialog og samhandling.

I eksempler fra organisasjonene handler det blant annet om «å skape god kommunikasjon», og grunnlag for «økonomisk og praktisk samarbeid».

Vi anbefaler å se nærmere på hvordan kommunen i dialog med foreningene, i sin

frivillighetspolitikk kan utvikle digitale møteplasser (portal, aktivitetskalender, årshjul, kulturkalender etc.) som er tilgjengelig på eller via kommunens nettsider, som kan styrke samordningen mellom foreningene og mellom foreningene og kommunen og markedsføre foreningenes aktiviteter utad.

Det finnes et idrettsråd i alle kommuner. Noen foreninger er opptatt av at det etableres et kulturråd/kulturforum. Dette er et innspill som også kommer frem i en del andre kommuner. Vi anbefaler derfor at kommunen, i dialog med foreningene, ser nærmere på hvordan man kan legge til rette for et kulturråd/kulturforum.

Anbefalinger koordinering av frivillig sektor

Innspillene fra både foreningene og kommunene gjenspeiler at det er ønskelig at kommunen i større grad koordinerer dialogen og samspillet med foreningene for å bidra til mer eller flere aktiviteter i foreningene. En del kommuner med en frivillighetspolitikk har etablert en frivilligkoordinator som har denne type oppgaver (en-dør-inn prinsippet). En slik koordinator nevnes også flere ganger i innspillene. I enkelte kommuner med frivillighetspolitikk har frivilligsentralen en slik rolle. Det er Frivillighet Norges inntrykk at de som lykkes best er sentraler med høy grad av frivillighetsfaglig tyngde og som oppfattes som relevant for de frivillige organisasjonene. Eid og Flekkefjord (begge nominert til årets frivillighetskommune) kommuner er eksempler på dette.

Det anbefales at kommunen, i dialog med foreningene, ser nærmere på tiltak og virkemidler som styrker koordineringen av dialogen og samspillet med foreningene.

Kommunene er også opptatt av å utvikle strategier og etablere tiltak for å stimulere til økt deltaking. Eksempler som nevnes er «Utstyrsutlån /BUA», «**ALLEMED** dugnad», «Skyssordninger» og «Gratis deltaking, lokale aktiviteter for alle under 18 år» I tillegg til opplæring og bruk av frivillig.no anbefaler Frivillighet Norge at kommunen, i sin frivillighetspolitikk, legger til rette for denne type tiltak for å senke terskelen for deltakelse i frivillige organisasjoner.

Både kommunene og foreningene spiller inn behovet for en frivillighetspolitisk plattform eller frivillighetspolitikk. Oppsummert er anbefalingene over også virkemidler Frivillighet Norge mener er sentrale i en helhetlig kommunal frivillighetspolitikk.

Se også alle innspillene i vedlegg 1 nederst i dokumentet.

Spørsmål 3 – Ressurser og samarbeid

Hva slags kunnskap, utstyr eller andre ressurser tenker du at kommunen kan bidra med dersom dere skulle ha et tettere samarbeid med **frivillige organisasjoner/kommunen (for eksempel gjennom et partnerskap eller en avtale)?**

ORGANISASJONENE

Kommentarer:

I samme undersøkelse det refereres til i kommentarene i spørsmål 1, kommer det frem at organisasjonene lokalt har svært mye ressurser de ønsker å bidra med men at de ikke vet hvilke behov kommunen har. Mange har også erfaring fra at de ikke får svar dersom de tar kontakt med kommunen. Sjansen for organisasjonenes ressurser trekkes inn som verdifulle bidrag i samhandlingen med kommunen er derfor liten.

I kafedialogen kom det innspill om at **organisasjonene** og **kommunene** har kompetanse på, eller tilbyr, følgende ressurser:

- Utkjøring av mat
- Beredskap – førstehjelp og omsorg
- Yte innsats tilbake til kommunen nærmiljøet i form av arbeidsinnsats
- Praksis
- Besøktjeneste (eldre, flykninger)
- Utlånstjeneste
- Morsmålundervisning
- Beredskapsavtale
- Omsorgsavtale
- Oversikt over utstyr, personer, matforsyning
- Tradisjonskultur /mat, husflid,
- Integrering, inkludering
- Fysisk aktivitet lavterskel
- Opplæring, tradisjonskultur, kulturminnene
- Samarbeid med skoler og barnehager
- Kunnskap – t.d. miljø
- Folk /frivillig – supplerer det offentlige
- Omsorgsapp inn i kommunen oppgaver
- Avlaste, supplere de kommunale tjenestene
- Ungdomsklubb som forebyggende tiltak
- Leksehjelp, mange ulike tiltak, aktiviteter
- Aktivitetskompetanse
- Engasjement, ildsjeler
- Røde kors
- Beredskapsavtale + deltager i kommunale utvalg
- Folk + utstyr
- Bygdekvinnelag
- Beredskap -teppelager
- Pensjonistlag
- Erfaring og kunnskap
- Kulturlivet/festivaler
- Referansegruppe, arrangørkompetanse – nettverk – kontakter
- Struktur møteplass -Utstyr til utleie og utlån
- Skaffe forelesere og utøvere
- Lage fellesarrangement
- Nettverk, kompetanse
- Samarbeidsavtaler kontakt, møtepunkt
- Samarbeid

KOMMUNENE

Kommentarer

Det er interessant at mange av innspillene fra kommunene berører tema som foreningene etterspør, både når det gjelder utfordringer (spørsmål 1) og kommunen som tilrettelegger (spørsmål 2). Eksempler er tema som; økonomi, tilrettelegging og samordning, lokaler, utstyr, møteplasser, kommunikasjon, årshjul, kompetanse, frivilligkontakt og Frivillighetspolitikk.

- Tilby det frivillige møtearena, billige og gratis leie av lokaler
- Tilskuddsportalen og opplæring i bruk av evt. andre portaler
- Hjelp til søknader
- Organisasjonskurs
- Avtale om bruk av kommunalt utstyr, t.d. traktor, vaktmester, renhold, utstyr og andre lokale utstyrssentraler
- Tilby å bruke møterom med digital samskaping og konferanseutstyr
- Utstyrssentral der alle har tilgang til
- At alle har oversikt hva som er der tilgjengelig. Kommunen kan søke midler og drifte de.
- Skaffe gode og tilpassede lokaler
- Kunnskap om frivillighet i den kommunale organisasjonen
- Kommunen låner utstyr eller koordinerer lån med lokale entreprenører
- Kommunen tilby ulike kurs t.d. fagdager om demens – kommunen kan ha en slags sekretærrolle ved store arrangement
- Kunnskap om å søke på midler. Få hjelp til å søke en kommunal kontaktperson som er ekspert på dette
- Koordineringsressurs – en person som har avsatt tid til dette
- Utstyrsutlån – BUA
- Opplæring i sjø
- Idrett
- Friluftsliv
- Instrument musikk
- Tilskuddsportalen og kurs for kompetansefelt
- Lokaler /fasiliteter
- Tilskudd fra kommunen (fast årlig)
- Brukermedvirkning for kunnskap
- Markedsføring
- Felles årshjul for alle
- Skyssordning
- Godt samarbeid (blir sett og hørt)
- Frivillighetspolitikk
- Hvordan starte opp et lag/organisasjon

Anbefalinger: Ressurser

Vi anbefaler at kommunen, i dialog med de frivillige organisasjonene, ser nærmere på hvordan kommunen kan bidra til å utløse de(n) ressursen(e) foreningene mener de kan tilby – i samhandlingsrelasjoner med kommunen.

Spørsmål 4 - kontaktpunkter mellom foreningene og mellom din forening og kommunen

Hva slags faste kontaktpunkt, møter eller annen form for dialog, bør kommunen legge til rette for gjennom året, for å styrke samarbeidet mellom alle typer frivillige lag, foreninger og kommunen og mellom foreningene

Mellom alle typer frivillige lag, foreninger og kommunen

Kommentarer:

Møteplasser der bredden av lag og foreninger møter kommunen har et stort potensial for å fungere som en generator for utvikling av eksisterende og nye tiltak, ulike former for avtaler, partnerskap og nye støtteordninger. Årsaken er at møteplassene gir anledning til å bli bedre kjent på tvers av sektorene og på tvers av organisasjonene, noe som bygger tillit og stimulerer til mer dialog og innovative samhandlingspraksiser. Slike møteplasser kan også fungere som arenaer for å koordinere felles prosjekter og utveksle ideer om hvordan man sammen kan løse lokale samfunnsutfordringer.

I innspillene vektlegger kommunene etablering av møteplasser som «innbyggertreff», mer bruk av «etablerte møteplasser» (Idrettsråd, friluftsråd, musikkråd, kulturråd) og frivillighetsentralen som lavterskel møteplass. I et av innspillene står det at det er viktig å støtte frivilligsentralene. Vi tror det viktige er at frivilligsentralen oppleves å være et virkemiddel for bredden av kommunens lag og foreninger. En frivilligsentral som oppleves som en relevant og kompetent aktør for foreningene, og deres aktiviteter og behov, vil også få støtte. Her vises det igjen til frivilligsentralene i Eid og Flekkefjord kommune.

De frivillige organisasjonene er mer opptatt av møteplasser 1-2 ganger i året der kommunen legger til rette for «samarbeid mellom kommunen og lagene», «dialogmøte med idedugnad», «medvirkning i planarbeid» og møteplasser som gjør at kommunen og foreningene blir mer kjent med hverandre.

Anbefalinger - kontaktpunkter mellom foreningene og kommunen

På bakgrunn av innspillene anbefaler Frivillighet Norge kommunene å etablere faste møteplasser med de frivillige organisasjonene 1-2 ganger i året, som en del av sin frivillighetspolitikk.

Eksempler på tema på slike møteplasser nevnes kurs i søknadsskriving, støtteordninger, faglig påfyll, viktige prosjekter som angår organisasjonene og/eller kommunen, bruk av **ALLEMED** verktøyet, deling av kunnskap og sonderinger rundt samarbeidsrelasjoner. I tillegg kan slike møteplasser fungere som arenaer for å evaluere sentrale virkemidler i kommunens frivillighetspolitikk. Over tid bør kommunen og organisasjonene diskutere hva slike kontaktpunkter/møteplasser skal inneholde for at det skal være attraktivt for foreningene i hele kommunen å delta.

Reformarbeidet knyttet til *Leve hele livet* er nevnt i et av innspillene fra kommunene. Frivillighet Norge sitter i det regjeringsoppnevnte Rådet for et aldersvennlig Norge. *Leve hele livet* knyttes blant annet til behovet for at yngre eldre (60+) holder seg aktive og bygger nettverk i og for fremtiden. De frivillige organisasjonene er et viktig virkemiddel for å oppnå dette. Vi anbefaler derfor at kommunene, i dialog med foreningene, aktivt bidrar med å synliggjøre/markedsføre de frivillige organisasjonene mot denne målgruppen, som en del av sin frivillighetspolitikk (se også anbefalinger under temaet *Rekruttering* under spørsmål 1).

Møteplasser mellom foreningene

Kommentarer:

I innspillene vises det primært til det som omtales som de etablerte møteplassene, som idrettsråd, friluftsråd, musikkråd, kulturråd og at disse danner møteplass-strukturer for like lag og foreninger.

Foreningene er i tillegg opptatt av å få holde innlegg i kommunestyret og gi informasjon om sine aktiviteter på arenaer for barn og unge (skole).

Anbefalinger - Møteplasser mellom foreningene

Det anbefales at kommunen, i dialog med foreningene, ser nærmere på muligheten for å etablere flere sektorråd for frivillige foreninger i egen kommune.

Digitale møteplasser

Det er bare [kommunene](#) som har gitt innspill under dette temaet. Innspillene handler om å etablere en felles plattform for arrangementer, en aktivitetskalender. Friskus og Frivillig.no trekkes frem som eksempler.

Anbefalinger - Digitale møteplasser

Frivillighet Norge anbefaler også å se nærmere på hvordan sosiale medier, nettportaler, aktivitetskalendre og andre digitale plattformer kan brukes som informasjonskanal mellom kommunen og frivilligheten, mellom de frivillige organisasjonene og mellom organisasjonene og kommunens innbyggere. I tillegg anbefales det å lage en oversikt over alle lag og organisasjoner i kommunen.

Vi tror imidlertid det er lite å vinne på å etablere digitale møteplasser som har så høye kostnader at det går utover budsjettene til tilskuddsmidlene til frivillige organisasjoner, andre tiltak som er ment å legge til rette for vekst og utvikling i de frivillige organisasjonene eller en planlagt koordinatorstilling eller etablering av frivilligsentral.

Noen linker til videre inspirasjon

Frivillighet Norges ti frivillighetspolitiske bud:

<http://www.frivillighetnorge.no/no/samarbeid/de-ti-frivillighetspolitiske-bud/>

Link til Flekkefjord kommunes frivillighetserklæring:

Erklæringen er utviklet i nær dialog med bredden av lag og foreninger lokalt.

<https://www.flekkefjord.kommune.no/tjenester-flekkefjord/kultur-flekkefjord/1043-frivillighet/3090-frivillighetserklaering>

Link til Skedsmo kommunes frivillighetserklæring:

Skedsmos erklæring er av overordnet karakter. Dersom man velger å uttrykke sin frivillighetspolitikk/strategi i et overordnet dokument anbefaler Frivillighet Norge at denne følges opp av en konkret tiltaksplan (se eksempel på dette i linken til Færder kommune under) som berører kommunens ulike sektorområder:

<https://www.skedsmo.kommune.no/Kultur/frivillig/frivillighetserklaering/>

Link til Færder kommune frivillighetsstrategi og handlingsplan

<https://www.færder.kommune.no/tjenester/kultur-idrett-friluftsliv-frivillighet-og-utleie/frivillighet/frivillighetsstrategi/>

Både Flekkefjord og Skedsmos frivillighetserklæring og Færders frivillighetsstrategi tydeliggjør hvordan kommunen ønsker å forholde seg til frivilligheten. Se også andre eksempler i Frivillighet Norges kommunekart her:

<http://www.frivillighetnorge.no/?module=Articles&action=Article.publicOpen&id=2882>

Frivillighet Norge anbefaler at det utarbeides tilsvarende politisk dokument som konkretiserer kommunens forhold til frivillig sektor lokalt. Disse omtales ofte som en frivillighetsplan, frivillighetsmelding, frivillighetsstrategi eller frivillighetserklæring og danner grunnlaget for kommunens frivillighetspolitikk. Frivillighetspolitikken bør inngå som en del av kommuneplanens samfunnsdel og konkretiseres gjennom tiltak i aktuelle kommunedelplaner.

Link til Frivillighet Norges frivillighetspolitiske plattform:

Kommunene og frivilligheten står overfor mange av de samme samfunnsutfordringene. Under punktet *Samfunnstrender frivilligheten møter* i Frivillighet Norges frivillighetspolitiske plattform kan man på en kortfattet måte se hvordan frivilligheten bidrar som samfunnsaktør.

http://www.frivillighetnorge.no/no/Frivillighetspolitikk/frivillighetspolitisk_plattform/

Link til samarbeidsavtale mellom Frivillighet Norge og KS:

Legg særlig merke til at partene anbefaler at det etableres et frivillighetsforum/råd der bredden av frivilligheten er representert, for å styrke den kontinuerlige dialogen med kommunen:

http://www.frivillighetnorge.no/filestore/Dokumenter/Plattformforsamplingsamarbeid_mellomfrivilligogkommunalsektor.pdf

Om Frivillighet Norge

Frivillighet Norge er et samarbeidsforum for frivillige organisasjoner i Norge. Vi arbeider blant annet for at kommunene utvikler en helhetlig frivillighetspolitikk/strategi for å skape vekst og utvikling i frivilligheten, som er en hjørnestein i lokalt kultur- og samfunnsliv. Frivilligheten er mangfoldig og politikken må derfor ha et spekter av ulike grep for å gi alle deler av frivillig sektor bedre rammevilkår.

Vi har omlag 300 organisasjoner som medlemmer som til sammen representerer omlag 50.000 lag og foreninger over hele landet. Drøyt 10 prosent av medlemmene er minoritetsorganisasjoner. Frivillighet Norge ble stiftet i 2005 og er regjeringens innspillpartner i frivillighetspolitiske spørsmål. Se mer om Frivillighet Norge på www.frivillighetnorge.no

VEDLEGG 1

Spørsmål 1 - utfordringer

Har din kommune/organisasjon noen utfordringer som hindrer dere til å utvikle enda tettere dialog og samhandling med frivillige organisasjoner/kommunen enn det de har i dag?

KOMMUNENE

Koordinering og kontaktpunkt i kommunen – 11 innspill

Koordinering av frivilligarbeid i kommunen

Koordinering mellom frivillige og kommuneadministrasjon/leiing

Mangler forankring i kom. Administrasjon

Tette dialog og faste møtepunkt – vite om hverandre

Kommunesammenslåing - ett kontaktpunkt for hele kommunen er en utfordring

Ha et kontaktpunkt i kommunen for å koordinere frivillig innsats.

Kjenner ikke til hvem som er kontaktpunkt i kommunen

Kommunen har ikke oversikt på hjemmesider av lag og foreninger

Tilrettelegging for frivillighet i omsorg/omsorgsinstitusjoner når det gjeld aktiviteter. Mer resurser for at frivillige skal føle seg velkommen (påvirkning)

Arbeidstid til kommunen samsvarer ikke med frivillig tid

Kontaktinformasjon - 6 innspill

Brønnøysundregisteret bør ha kontaktadresse til lag/org som ikke er knytt til person

Oversikt over frivillige personer i lag og organisasjoner

Ubalanse mellom frivillige organisasjoner. Idretten har mer makt og mer synlig enn mange andre frivillige organisasjoner

Kontaktinformasjon til lag /org er aldri oppdaterte (personvern?)

Hva kan de frivillige tilby – sette inn i årshjul

Utfordrende å få med seg hva som skjer i de ulike lag /Org

Annet – 5 innspill

Utsending av relevant informasjon tilpasset mottakerne slik at det blir lest og forstått. Mye som blir sendt ut som ikke er relevant

For få tilgjengelige og for dårlige lokaler

Utfordre seg selv for å finne hva frivillige kan gjøre

Geografiske avstander

Strukturelle utfordringer ved kommunesammenslåing – uavklarte roller

ORGANISASJONENE

Rekruttering - 9 innspill

Rekruttering av folk

Manglende rekruttering, aldrende medlemsmasse

Gjøre frivillig arbeid synlig for unge og unge voksne informere at vi trenger flere frivillige i lokalmiljøet. Det er denne gruppa som skal overta det frivillige arbeidet etter hvert. Denne informasjonen er kommunen sitt ansvar å legge til rette for

Mangel på folk – rekruttering

Trenger flere menn
Mangler folk til å drive aktivitetene x 3
For dyrt å delta, på grunn av halleie, kontingent

Økonomi – 6 innspill

Økonomi
Ressurser
Lite forutsigbare støttetiltak, lite frie midler
Økonomi, kompetanse på å søke midler
For dyrt å delta pga. halleie, kontingent
Søknader, rapportering er vanskelig – krever spisskompetanse

Tilrettelegging, samordning – 6 innspill

Kommunen bør samordne med organisasjonene om frivillige hvem gjør hva osv.
Kommunikasjon med kommunen
Lydhøre kommuner.
Legge til rette for frivillighet – møteplasser
Hjelp/tilrettelegging
Synliggjøre lagene

Samarbeid mellom lagene – 4 innspill

Å få til samarbeid mellom ulike lag /organisasjoner- mange ulike organisasjoner, lag i et lokalmiljø
Kommunikasjon mellom laga
Samarbeid mellom ulike lag som driver med det samme
Kommunikasjon mellom foreningene

Lokaler – 3 innspill

Lokale, et sted å tilby aktivitetene
Hallar, Møteplasser, anlegg
Fulle hus med aktivitet, ha råd til å vedlikeholde, modernisere

Avstander og transport – 3 innspill

Avstander, geografisk) gjør det vanskelig å samle så mange nok til aktiviteter
Transport- hvordan klare å samle til aktiviteter, møteplasser. Spesielt flykninger – serviceskyssen
Geografi &avstand &kollektivtilbud

Annet – 3 innspill

Folkeakademiet - Har funnet en nisje
Få til informasjon av kommuneportal for frivillighet ønskelig (frivilligheten)

Spørsmål 2- kommunen som tilrettelegger

Hvordan kan kommunen konkret legge til rette for at lag eller foreninger i kommunen kan tilby mer eller flere aktiviteter

KOMMUNENE

Lokaler – 6 innspill

Billigere eller gratis lokaler
Tilby gratis lokale til aktiviteter som frivillige organisasjoner iverksetter

Kommunen ha tilgang og oversikt til ledige lokaler/tilby kompetanse
Gratis utleie av kommunale bygg men ikke gå i næringa på andre
Sikre gode rammevilkår ved: merke med gratis (reduisert) leie av lokaler /fasiliteter
Flere lokaler , fasiliteter , møteplasser

Strategier og tiltak for økt deltaking – 6 innspill

Lage strategi for deltaking
Utstyrsutlån /BUA
Alle med Dugnad
Skyssoordninger
Markedsføring av lag og org – sine aktiviteter
Gratis deltaking, lokale aktiviteter for alle under 18 år

Møteplasser – 5 innspill

Ta initiativ til møtesteder, møteplasser eller møtepunkt
Innbyggertreff – kommunen organiserer
Faste møteplasser for informasjonsflyt og arbeid i dag for medvirkning - 1 til 2 ganger i året
Informere om hvilke behov kommunen har
Tilby samarbeid med kommunale eininger

Tilskuddsordninger – 4 innspill

Støtte kurs til frivillige organisasjoner om bruk av søknadsportalen
Organisasjoner får hjelp til å skrive søknader. Kommunal person med ansvar for dette (ekspert på å søke tilskudd)
Kommunen sine egne tilskuddsordninger
Informere og abonnere på tilskuddsportalen, søknadskurs, informasjon

Frivilligkoordinator – 3 innspill

Tilsette en koordinator i kommunen i Helse og Omsorg
Frivilligkoordinator, tilrettelegger
Frivilligsentral

Frivillighetspolitikk – 2 innspill

Frivillighetspolitikk
Konkret politisk plattform

Annet – 3 innspill

Se muligheter og begrensninger, det må være enkelt å få kontakt - idepostkasse
Også kontakt mulig på kveldstid – kommune fleksible på hvordan en skal møte lag og organisasjoner
For lite ressurser til dette

ORGANISASJONENE

Møteplasser, kommunikasjon - 10 innspill

Kommunen og laga må ha god kommunikasjon
Gode møteplasser
Lage møteplasser for ulike lag og organisasjoner for å bli bedre, kjente, skape, skape aktivitet i lag

Skape møteplasser ulike lag og organisasjoner på tvers av sjanger og aktivitet
Skape god kommunikasjon
Inngå økonomisk og praktisk samarbeid
Å spille saker inn til det kommunale systemet + koordinere mellom ulike lag
Gi informasjon som er viktige for laga
Gode kontaktflater med laga
Kommunen er på tilbudssiden med hjelp og støtte

Økonomi – 6 innspill

Hjelp til Søknader (Økonomi)
Forutsigbarhet med tanke på økonomi
Kommunen må forskuttere spillemidler
Hjelp til å søke midler
Redusert leie i offentlig bygg
Friplasser + utstyr + støtte

Lokaler – 5 innspill

Lokaler og utstyr
Tilgang til gratis, redusert leie lokalene
Gode vilkår for husleie, låne lokaler
Lage oversikt over tilgjengelige møtelokale, system for møtebooking
Anlegg som gjør at idretten og andre kan nytte – flerbrukshus

Portal, kalender – 3 innspill

Kommuneportal for frivillige lag og organisasjoner
Kulturkalender – samordning
Samordning , kulturkalender , felles arenaer

Kulturråd – 2 innspill

Kulturråd (mangler)
Samordning, etablering av kulturforum

Frivilligsentralene – 3 innspill

Forutsigbarhet for Frivillighetssentralene
Frivillighetssentral må opprettholde /styrkes
Frivilligkontakt

Frivillighetspolitikk

Frivillighetspolitisk plattform /plan

Spørsmål 3 – Ressurser og samarbeid

Hva slags kunnskap, utstyr eller andre ressurser tenker du at kommunen kan bidra med dersom dere skulle ha et tettere samarbeid med **frivillige organisasjoner/kommunen** (til eksempel gjennom et partnerskap eller en avtale)?

Kommunene

- Tilby det frivillige møtearena, billige og gratis leie av lokaler
- Tilskuddsportalen og opplæring i bruk av evt. andre portaler
- Hjelp til søknader
- Organisasjonskurs
- Avtale om bruk av kommunalt utstyr T.d traktor, vaktmester, renhold, utstyr og andrelokaleutstyrssentraler
- Tilby å bruke møterom med digital samskaping og konferanseutstyr
- Utstyrssentral der alle har tilgang til
- At alle har oversikt hva som er der tilgjengelighet. Kommunen kan søke midler og drifte de.
- Skaffe gode og tilpassede lokaler
- Kunnskap om frivillighet i den kommunale organisasjonen
- Kommunen låner utstyr eller koordinerer lån med lokale entreprenører
- Kommunen tilby ulike kurs t.d fagdager om demens – kan kommunen ha en slags sekretærrolle ved store arrangement
- Kunnskap om søking på midler. Få hjelp til å søke en kommunal kontaktperson som er ekspert på dette
- Koordineringsressurs – en person som har avsatt tid til dette
- Utstyrsutlån – BUA
- Opplæring i sjø
- Idrett
- Friluftsliv
- Instrument musikk
- Tilskuddsportalen og kurs for kompetansefelt
- Lokaler / fasiliteter
- Tilskudd fra kommunen (fast årlig) gratis
- Brukermedvirkning for kunnskap
- Markedsføring
- Felles årshjul for alle
- Skyssoordning
- Godt samarbeid (blir sett og hørt)
- Frivillighetspolitikk
- Hvordan starte opp et lag/organisasjon

Organisasjonene:

- Utkjøring av mat
- Beredskap – førstehjelp og omsorg
- Yte innsats tilbake til kommunen
nærmiljøet i form av arbeidsinnsats
- Praksis
- Besøktjeneste (eldre, flykninger)
- Utlånstjeneste
- Morsmålundervisning
- Beredskapsavtale
- Omsorgsavtale
- Oversikt over utstyr, personer, matforsyning
- Tradisjonskultur /mat, husflid,
- Integrasjon, inkludering
- Fysisk aktivitet lavterskel
- Opplæring, tradisjonskultur, kulturminnene
- Samarbeid med skoler og barnehager
- Kunnskap (fd . ang., miljø – miljøforbundet
- Folk /frivillig - SUP/offentlige
- Omsorgsapp inn i kommunen oppgaver
- avlaste, supplere de kommunale tjenestene
- Ungdomsklubb som forebyggende tiltak
- Leksehjelp, mange ulike tiltak, aktiviteter
- Aktivitetskompetanse
- Engasjement, ildsjeler
Røde kors
- Beredskapsavtale + deltager i kommunale utvalg
- Folk + utstyr
- Bygdekvinnelag
- Beredskap -teppelager
- Pensjonistlag
- Erfaring og kunnskap
- Kulturlivet/festivaler
- Referansegruppe, arrangørkompetanse – nettverk – kontakter
- HH – Struktur møteplass -Utstyr til utleie og utlån
- Skaffe forelesere og utøvere
- lage fellesarrangement
- Nettverk, kompetanse
- Samarbeidsavtaler kontakt, møtepunkt
- Samarbeid

Spørsmål 4

Hva slags faste kontaktpunkt, møter eller annen form for dialog, bør kommunen legge til rette for gjennom året, for å styrke samarbeidet mellom alle typer frivillige lag, foreninger og kommunen og mellom foreningene.

Møter mellom alle typer frivillige lag, foreninger og kommunen

9 innspill kommunene

Reformarbeid lokalt knytta til Leve hele livet og invitere lag, foreninger til å medvirke

Innbyggertreff

Faste møteplasser for informasjonsflyt og arbeid i lag for medvirkning 1-2 ganger i året

Innbyggermøte med workshops – kafedialog, planarbeid med fler f.eks. Ungdata

Bruke etablerte møteplasser - Idrettsråd, friluftsråd, musikkråd, kulturråd – temamøte

Møteplasser som «Frivillige Fora» eller «SandenSønda» i Naustdal der kommunen og frivilligsentralen legg til rette for at frivillige organisasjoner får presentert seg, med stands for publikum

Frivilligsentralen er et kontaktpunkt gjennom hele året. Støtte de!

Frivillighetssentralen som møteplass (lavterskel)

Innbyggerdag

Annet (Tema)

Holdningsarbeid – skap ditt samfunn

Lavterskel tilbud alle med

Søknadsskrivekurs

Søknadskurs

13 innspill organisasjonene

Dialogmøte -idedugnad

Markering av Frivillighetsdagen

Innbyggertreff

Møteplasser der kommunen legg til rette for samarbeid mellom kommunen og lagene

Kommunen er på tilbudssiden med info om hva de kan hjelpe med, hvordan de kan legge til rette

Kommunen kan bli kjent med frivillige personer, lag og organisasjoner

Møteplasser for å bli kjent med hverandre

Informasjon om arbeid og aktiviteter – kan planlegge samarbeid

Invitere lag og organisasjoner til samarbeidsmøte t.d. to ganger i året

Trekke representanter fra lag /org tidlig inn i planarbeid

Vår/høstmøte med frivillige lag og organisasjoner

Møteplass kultur, dialog, inkludering og annet

Lage fellesarrangement

Skape arenaer for samarbeid

Tema:

Foredrag

Mangfoldig aktivitet

Kommunen kan bli kjent med frivillige personer, lag og organisasjoner

Møteplasser for å bli kjent med hverandre

informasjon om arbeid og aktiviteter – kan planlegge samarbeid

Møter mellom foreningene

3 innspill fra kommunene

Idrettsråd – lovfestet mandat som skal følge opp idrettslag

Møteplass kulturlivet og frivillige og offentlig

Bruke etablerte møteplasser - Idrettsråd, friluftsråd, musikkraad, kulturråd – temamøte

6 innspill fra foreningene

Invitere lag til å informere kommunestyre (kort innlegg for å få presentere seg)

Kulturråd på linje med idrettsråd også et klimaråd, friluftsråd

Møteplass for kulturlivet

Få informere i skolene

Få informere til barn og unge

Møteplass kultur, dialog, inkludering og annet

Digitale møteplasser

3 innspill fra kommunene

frivillig.no

Friskus

Ha felles plattform for å lage et arrangement t.d. aktivitetskalender «friskus»